

Evangelikalt misjonsperspektiv

Nye missiologiske initiativ

TORMOD ENGELSVIKEN

Etableringen av Norsk råd for misjon og evangelisering (NORME) som arvtaker etter Norsk Misjonsråd (NMR) den 1. mars 2001 var en misjonshistorisk begivenhet i Norge. Men dette innebar også en utvidelse av rådet ved at også evangeliseringsorganisasjoner i Norge nå kan bli medlemmer, og ved at to evangelikale norske nettverk nedla sitt eget, selvstendige arbeid for å gå inn i det nye rådet.

Oppgaven til det nye organet er bl.a. å følge med i hva som skjer innen den internasjonale evangelikale misjonsbevegelse og formidle informasjon og inspirasjon fra de forskjellige internasjonale arenaene. Når Lausanne Norge og Den evangeliske allianse i Norge nedlegges som egne organ og integrerer sitt arbeid i NORME, betyr det også at sekretariatet i det nye rådet får en ny og stor oppgave med å holde seg orientert, formidle impulsene utenfra inn i norsk sammenheng, og – forhåpentligvis – tilrettelegge for norsk deltakelse ute.

Det er en fare for at et slikt lite sekretariat kan bli en flaskehals (eller enda verre: en kork i flaskehalsen) mer enn en katalysator for nye visjoner og oppgaver. For at ikke det skal skje må alle som er engasjert av misjon og evangelisering forsøke å holde seg informert og bidra på ulike måter. Det følgende har karakter av å være noen synspunkter på det som skjer i evangelikalt misjonstenkning i regi av de store organisasjonene akkurat nå. Så får det heller våge seg at det også til en viss grad er en rapport om hva undertegnede har fått lov til å være med i.

1. AD2000 and Beyond-bevegelsens testamente

I løpet av de første månedene i 2001 blir den internasjonale misjonsbevegelsen *AD2000 and Beyond* lagt ned som organisasjon. Som selve navnet angir, har denne bevegelsen hatt året 2000 som den store milepæl. Formålet er uttrykt kort i slagordet: "En kirke for hvert folk og evangeliet for hvert menneske ved år 2000". Da bevegelsen oppsto i 1989 som barn av Lausanne-bevegelsen – men i en viss spenning til og konkurranse med denne – var det mange av kritikerne som mente å kunne forutse to ting: Bevegelsens mål ville ikke bli nådd, og den ville ikke bli nedlagt ved årtusenskiftet.

De to mest dominerende lederskikkelsene innen bevegelsen, kineseren Thomas Wang og argentineren Luis Bush, hadde imidlertid helt fra begynnelsen forpliktet seg selv og bevegelsen på at den skulle nedlegges ved år 2000 uansett hva som ville skje i mellomtiden. Dette løftet er blitt holdt, og bevegelsen avvikles altså nå som organisasjon. Kritikernes spådommer på dette punkt er blitt gjort til skamme.

Når det gjelder bevegelsens målsetting, var det mange som mente at den for det første var helt urealistisk og for det andre teologisk uholdbar. Grunnen til dette var at den fokuserte på et bestemt årstall som om det skulle ha en særlig betydning i Guds frelsesplan og i et endetidsperspektiv. Helt fra begynnelsen har bevegelsen imidlertid understreket at den ikke så på år 2000 som betydningsfullt i kristen mening, men bare som et tidspunkt som kunne gi inspirasjon og konkret fokus for misjonsarbeidet.

Når det gjelder målsettingen, erkjenner lederne at den ikke er nådd fullt ut. Men istedenfor å fokusere på det som *ikke* er oppnådd, ønsker man å legge vekt på det som faktisk er skjedd innen verdensmisjonen i løpet av de siste ti år. Selvsagt kan og skal ikke *AD2000* ta "æren" for alt som er skjedd, men det er ingen tvil om at bevegelsen i høy grad har vært i stand til å inspirere og mobilisere til misjon og evangelisering.

I Norge har *AD2000*-bevegelsen vært en del av Lausanne-bevegelsen, og flere norske misjonsledere har deltatt på de to store verdenskonferansene bevegelsen har holdt i Korea (1995) og Sør-Afrika (1997). Også norsk misjon har vært inspirert av *AD2000*-visjonen i sin strategiske planlegging og har derfor bidratt til å oppfylle målsettingen.

I flere år hadde en stor avslutningskonferanse ved inngangen til et nytt årtusen vært under planlegging. Konferansen fikk

tittelen *Celebrate Messiah 2000*, og den skulle vært avholdt i Jerusalem over nyttårshelgen 2000/2001. 1700 deltakere fra 106 land var registrert til konferansen. Men da israelske myndigheter tross forhåndslofter ikke utstedte visum til ca. halvparten av deltakerne, og det spesielt gjaldt de som kom fra den ikke-vestlige verden, måtte konferansen med bare noen få dagers varsel avlyses. Man mente at det ikke var rett å holde en konferanse med nesten bare vestlige deltakere for en bevegelse som i stor grad har vært preget av kristne i den ikke-vestlige verden.

På konferansen var det planlagt at deltakerne skulle forplikte seg på "Millennial Manifesto: Covenanting for the 21. Century" ("Tusenårsmanifestet: en pakt for det 21. århundre"). En liten komite på tre personer, en fra India, en fra Nord-Amerika, og en fra Europa hadde under ledelse av undertegnede det siste halvåret arbeidet på et utkast til dette manifestet. På grunn av avlysningen ble dette manifestet ikke vedtatt av konferansen, men blir sendt ut i skriftlig form sammen med andre planlagte bidrag til konferansen. Åtte av de 20 artiklene i manifestet handler om misjonens teologiske grunnlag, mens de tolv andre kort utkrystalliserer resultatene og visjonene for de tolv underorganisasjonene, ofte kalt "tracks" eller "spor", som har arbeidet med spesielle oppgaver eller anliggender. I disse sies det mye om hva som er oppnådd, og hva som ennå gjenstår.

Vi skal bare sitere fra en av artiklene i manifestet, nemlig artikkel 17. Når det gjelder de "unådde folkeslag", som sto helt sentralt i AD2000's visjon og målsetting, sies det bl.a.:

Vi priser Gud for fremgangen når det gjelder forskning, listing og profilering av unådde folkeslag. Vi gleder oss over at alle (!) de unådde folkegruppene på mer enn 10.000 personer nå er blitt profilert og adoptert.... Som et resultat blir antallet av folk uten en eneste stedegen menighet med 100 personer, mindre og mindre. På den ene side beklager vi at målet om en kirke for hvert folk og evangeliet for hvert menneske ikke fullt ut ble nådd ved år 2000. Vi beklager også at det er blitt vist for liten oppmerksomhet mot barn i vår forskning og formulering av strategier for verdensevangelisering. Men på den andre side feirer vi det som *AD 2000 and Beyond*-bevegelsen har oppnådd, og anbefaler denne oppgaven til dem som følger etter.

Det er for tidlig å gjøre opp endelig status, eller å foreta den avsluttende vurdering av denne bevegelsen, men vi kan allerede

nå fastslå at den største arv denne bevegelsen etterlater seg når den opphører som bevegelse, er at i løpet av de ti år den har vært i virksomhet, er virkelig *alle folkeslag over en viss størrelse blitt gjenstand for en kirkegrunnleggende misjonsbevegelse*. Det er derfor ikke lenge før den første del av målsettingen, "en kirke for hvert folk" er nådd! Den andre delen, "evangeliet for hvert menneske", er en mer langsiktig målsetting som ikke nødvendigvis vil nås før Jesus kommer igjen.

2. Hva skjer med Great Commission Roundtable?

Prosessen som har ført fram til dannelsen av Great Commission Roundtable (GCR), skulle nå være vel kjent. En kort repetisjon kan likevel være nyttig: Etter initiativ fra Norsk Misjonsråd møtte rådets formann, Thorbjørn Lied, og undertegnede noen av lederne for de tre store evangelikale internasjonale misjonsnettverkene, Lausanne-bevegelsen, World Evangelical Fellowship (WEF) og AD2000 and Beyond, i Colorado Springs, USA, våren 1998. Dette førte fram til et nytt møte i Los Angeles høsten 1998, og videre til den skjellsettende konsultasjonen i Hurdal i mars 1999 som NMR sto som vertskap for. Det var her den viktige prinsipielle avgjørelsen om å opprette GCR ble tatt.

På et møte i Copper Canyon, Texas, i august 1999 ble vedtakene fra Hurdal bekreftet og målsetting og struktur videre utviklet. Det ble valgt et lederskap for GCR, som består av en Task Force på 21 medlemmer og et mindre styre som møtes regelmessig til telefonkonferanser. Nøkkelpersoner i ledelsen er John Robb (World Vision, Los Angeles, med bakgrunn primært i AD2000 og Unreached Peoples nettverk), Bertil Ekström (Brasil og Sverige, med bakgrunn i WEF og latin-amerikanske nettverk) og Robyn Claydon (Australia, med bakgrunn i Lausanne-bevegelsen og dens kvinnenettverk). (Robyn Claydon skal være hovedtaler ved NORME-konferansen LINK i Oslo senere i år!)

GCR Task Force møttes i mars 2000 i Los Angeles-området. Navnet ble nå endret til Great Commission Roundtable (uten det tidligere "Global"). Det ble også vedtatt å opprette tre arbeidsgrupper: Relationship Building, Information Sharing og Missiological/Theological Reflection. Følgende "mission statement" ble også vedtatt:

The Mission Statement for Great Commission Roundtable (approved 3/30/2000):

The Great Commission Roundtable is a global community of ministry and resource networks focusing on the fulfilment of Christ's Great Commission, welcoming all such networks to connect and participate as equal partners.

Guiding Values:

- Encouraging the whole church to take the whole gospel to the whole world.
- Serving as a global forum for existing and emerging networks.
- Anticipating and celebrating fresh initiatives and creative leadership for world mission.
- Urging the Church to give special focus in prayer and ministry to those who have little or no access to the gospel or Christian ministry.
- Actively mentoring the next generation for world evangelization.

Criteria for Participating GCR Networks:

1. Committed to the Lordship of Jesus Christ and the fulfilment of His Great Commission.
2. Committed to the unity of the Body of Christ and willing to work in partnership with others from diverse backgrounds culturally and ecclesiastically.
3. Committed to evangelization as understood in the broader sense of incarnational, transformational ministry as described in the Lausanne Covenant.

Etter dette møtet og disse viktige vedtakene har det pågått et ganske intenst arbeid med å kartlegge og å invitere globale, regionale og funksjonelle nettverk til deltakelse i GCR. Dette arbeidet er ennå ikke avsluttet. GCR's karakter av å være et "nettverk av nettverk" innebærer at dette er et motested for allerede etablerte nettverk, og at det altså ikke kan erstatte disse nettverkene. Lausanne-bevegelsen for eksempel består jo av nasjonale komiteer eller nasjonale nettverk. Mange enkeltmennesker er også engasjert i Lausanne-arbeidet gjennom de ulike "working groups" og i samarbeid med såkalte "senior associates" som har ansvar for spesielle områder innen bevegelsen.

Det samme gjelder WEF, som fortsetter som før gjennom sine etablerte demokratiske strukturer. Det er særlig misjonskommisjonen i WEF som representerer WEF i GCR.

Det eneste nettverket som nedlegges, er altså AD2000 and Beyond, men det antas at flere av de globale og funksjonelle "tracks" som fortsetter sitt arbeid, vil delta i GCR.

Dette innebærer altså at GCR ikke slik som NORME tar opp i seg og erstatter andre nettverk. Dette har bl.a. sammenheng med at GCR er globalt, mens NORME er nasjonalt. En konsekvens av GCR's struktur er videre at for eksempel norsk misjon ikke vil bli representert som kirkesamfunn eller som organisasjoner. Norske misjonsledere kan imidlertid delta dersom de er engasjert i internasjonale nettverk og møter på vegne av dem.

Det synes som om ledelsen i GCR fortsatt ønsker å ha et spesielt forhold til NORME på grunn av det norske initiativ som førte fram til dannelsen av GCR. Derfor ble også en fra Norge valgt inn i Task Force.

Når det gjelder GCR's fremtid, vil mye avgjøres ved det første møte av *helt* GCR som vil finne sted i Malaysia i april/mai i år. En rekke nettverksledere er invitert, blant dem flere fra Norge. En har som målsetting at opp til 300 ledere vil samles. Møtet legges i forkant av WEF's generalforsamling samme sted. Det er satt opp et omfattende og ambisiøst program med sikte på å nå fram til konkrete resultater.

3. De Evangelikale og Kirkenes Verdensråd

Når det gjelder Kirkenes Verdensråd forhold til den evangelikale bevegelse er det i ferd med å skje en viktig nyorientering. Jeg vil nevne tre felter der den synes å gi seg utslag:

For det første har den nye *Kommisjonen for misjon og verdensevangelisering* (CWME) innen Kirkenes Verdensråd som ble valgt etter generalforsamlingen i Harare 1998, fått en annerledes sammensetning. Noen av medlemmene representerer såkalte "affiliated bodies" (f. eks. nasjonale misjonsråd), noen representerer medlemskirker og noen det som kalles "a wider constituency". Til de siste hører tre medlemmer fra Den romerske-katolske kirke og tre medlemmer fra den evangelikale bevegelse. Alle disse seks er fullverdige medlemmer av kommisjonen. De tre evangelikale er kanadiere George Vandervelde, som representerer World Evangelical Fellowship, Tito Paredes fra Peru som representerer Lausanne-bevegelsen og

de evangelikale i Latin-Amerika, og undertegnede. Samtidig representerer jeg selvsagt Den norske kirke.

Om disse nye representantene får noen nevneverdig innflytelse i kommisjonen, gjenstår å se. Foreløpig har kommisjonen hatt ett møte, og den skal møtes igjen i september i år. Den nye sekretæren for CWME og redaktør for *International Review of Mission*, Jacques Mathey, er svært åpen for dialog med de evangelikale. Ett spørsmål er hvilken plass på programmet og hvilken rolle de evangelikale vil få ved det neste store misjonsmøtet som er planlagt i 2004 eller 2005.

For det andre har Kirkenes Verdensråd tatt initiativ til et bredere forum der representanter for alle de store retningene innen kristenheten kan møtes. Et forberedende møte for det som etter hvert ble kalt *Global Christian Forum*, fant sted på Fuller Theological Seminary, Pasadena, California i august/september 2000. Invitasjonen ble sendt ut av Hubert van Beek som arbeider i KVs hovedkvarter i Geneve, med støtte fra professor ved Fuller Seminary, pinsevennen Cecil M. Robeck, som har vært aktiv som kontakt mellom den økumeniske bevegelse og pinsebevegelsen, og George Vandervelde fra WEF, som også representerer de evangelikale i CWME.

Konferansen i Pasadena var relativt liten, men den hadde bred representasjon. Deltakerlisten inkluderte representanter for de protestantiske og ortodokse medlemskirkene i KV, Den romersk-katolske kirke, den evangelikale bevegelse (Lausanne-bevegelsen og World Evangelical Fellowship), bl. a. representert ved lederen for WEF Theological Commission, og for de klassiske pinsevennene.

Deltakerne ønsket ikke at et eventuelt forum skulle drives i KV-regi. Det ble derfor nedsatt en uavhengig fortsettelseskomite. Det var nok på den ene side en viss frykt blant noen for at dette kunne være en strategi for å utvide KV's medlemsgrunnlag, mens på den andre side noen fryktet at en slikt forum på sikt ville kunne erstatte medlemskirkenes forpliktelse på medlemskap i KV og på den måten true rådets eksistens.

Det var viktig for deltakerne at alle kirker og bevegelser i et slikt forum må møtes på like fot. For at det skal lykkes å samle et forum av de ulike retningene innenfor kristenheten i dag, er det en forutsetning at alle aktørene stiller med samme utgangspunkt og på like vilkår.

Det ble også presisert at dette skulle være et forum for å etablere relasjoner og føre samtaler om viktige teologiske og missiologiske spørsmål, ikke et forum som forutsetter enighet, tar sikte på å avgi felles uttalelser eller gjennomføre felles program.

Det store spørsmål er om de som møtte, spesielt på vegne av de evangelikale og pinsebevegelsen, har en slik status og innflytelse innen sine respektive bevegelser at de kan sies å være representative. Både når det gjelder Vandervelde og Robeck er deres stillinger innen henholdsvis WEF og pinsebevegelsen heller marginale, noe Robeck selv var den første til å innrømme. Selv om altså alle som var til stede, gikk inn for å etablere et slikt forum, gjenstår spørsmålet om de evangelikale og pinsevennene virkelig ønsker å være med. Skepsisen er selvsagt stor i forhold til KV i toneangivende pinsekirker og evangelikale kretser. Mye vil avhenge av hvilke personer som er involvert i planlegging og gjennomføring, og hvordan formålet og premissene for eventuell deltakelse blir presentert.

Personlig vil jeg ønske at dette forumet blir til virkelighet. Vi trenger et sted hvor alle kristne kan møtes på tvers av skillelinjene for å samtale om spørsmål av felles interesse, både det som samler, og det som skiller. I lys av den sterke vekst som finner sted både blant evangelikale og pinsevenner/karismatikere, særlig i den ikke-vestlige verden, er det mange som er blitt klar over at flertallet av protestantiske kristne etter hvert vil bli å finne utenfor de kirkene som nå er medlemmer av KV. Hvordan KV-relaterte kirker på den ene siden og evangelikale og pinsekirker på den andre skal forholde seg til hverandre i fremtiden, blir et stadig viktigere spørsmål, ikke minst fordi mange av medlemskirkene i KV - og det gjelder særlig i den ikke-vestlige verden - selv er sterkt preget av evangelikale og karismatiske retninger. De evangelikale og karismatikere kan ikke, sett fra KVs side, lenger bli sett på som noen "out there", men de utgjør en stadig økende del av dets egen "constituency" eller medlemsmasse, og ofte den mest dynamiske.

For det tredje synes det også å være en økende interesse for teologiske samtaler om misjon mellom de "økumeniske" i KV og de evangelikale. Jeg deltok i januar på et uformelt møte i Uppsala av lederne for de nasjonale økumeniske misjonsrådene i Europa. Emnet jeg hadde fått, var en sammenlikning av det misjonssyn som kommer til uttrykk i de siste misjonsdokumentene fra KVs side og i dem som den evangelikale bevegelse har utgitt i senere

år. Spørsmål om nærhet og avstand sett i et historisk utviklingsperspektiv viser at det har skjedd ikke så rent lite nytenkning når det gjelder misjonsforståelsen på begge sider av "gjerdet". Det var en påtagelig interesse for å gå videre med disse spørsmålene. Det bringer oss til vårt neste og siste punkt.

4. Nye misjonsteologiske oppgaver

Den misjonsteologiske refleksjon har nådd et foreløpig "hvilepunkt" i Lausanne-bevegelsen etter konsultasjonen om åndelig konflikt i Nairobi i august 2000 mens bøkene derfra er under forberedelse. Den kortere rapporten fra konsultasjonen som ble ledet av Knud Jørgensen, er allerede offentlig kjent (se artikkel annet sted i dette nummer, eller www.lausanne.org\dufe), og er blitt godt mottatt i evangelikale kretser som et viktig og delvis avklarende dokument i en vanskelig sak.

Misjonskommisjonen i WEF under ledelse av Bill Taylor har imidlertid grepet et initiativ etter at boken med "Bekreftelsen" og de ulike bidragene fra misjonskonferansen i Foz do Iguassu i Brasil i oktober 1999 ble utgitt høsten 2000. Kommisjonen inviterte til et møte av en misjonsteologisk "Task Force" utenfor London i januar i år der det ble utviklet planer for fem misjonsteologiske prosjekter i regi av misjonskommisjonen. Foreløpige temaer er "globalisering og misjon", "kvinner i misjon", "religiøs pluralisme og misjon", "lidelsens og martyriets teologi" og "misjonsekklesiologi".

De ulike gruppene som skal arbeide med disse temaene, vil møtes i forbindelse med *Great Commission Roundtable* og WEFs generalforsamling i Malaysia i april/mai i år. Der vil prosjektene bli nærmere definert. Planen er at de skal resultere i flere publikasjoner innen 2003.

Norske deltakere i arbeidet med disse emnene blir ønsket velkommen. Særlig temaene "misjonsekklesiologi" (eller "missional ecclesiology") og "lidelsens og martyriets teologi" skulle ligge til rette for en viss innsats fra norsk side. Det synes nå som det er en økende interesse for "misjonsekklesiologi" innen ulike leire, både evangelikale (WEF), økumeniske (KV) og konfesjonelle (LVF). Også Menighetsfakultetet har et prosjekt på beddingen som går i samme retning.

Areopagos har tatt initiativ til arbeid med dette temaet i flere sammenhenger. Kanskje kunne det egne seg som et felles

hovedperspektiv på misjonsteologisk arbeid som gjøres på forskjellige steder, og som det kunne føres samtale om på tvers av de tradisjonelle skillelinjene?

Det er ikke tvil om at det skjer mye på den misjonsteologiske og – strategiske fronten internasjonalt også etter århundreskiftet, og at ulike bevegelser er opptatt av å møte de nye utfordringene misjonen står overfor i en tid med stadig raskere endring. Det er heller ikke tvil om at det nye NORME og norsk misjon står overfor store utfordringer. Vi kan bare ønske lykke til!

Tormod Engelsviken, f.1943, cand.theol. 1969, misjonær i Etiopia for Norsk Luthersk Misjonssamband, lærer Fjellhaug skoler, stip. Menighetsfakultetet (MF) 1978-83, Ph.D. 1981, fra 1984 førsteamanuensis og fra 1998 professor i misjonsvitenskap ved MF. Utgitt div. bøker.

New missiological initiatives

In this article the author points out that the establishment of the new Norwegian Council for Mission and Evangelism as successor to the older Norwegian Missionary Council, and including the Norwegian national branches of the Evangelical Alliance and the Lausanne Committee is a historical event that involves new challenges and opportunities. One of the main tasks of the new council is to convey information and inspiration from the international mission movement into the Norwegian context and be a catalyst for new visions and initiatives. The author discusses the present international initiatives that will be most important for Norwegian mission, and among them the legacy of the AD2000 and Beyond Movement with special emphasis on the Millennial Manifesto: Covenanting for the 21. Century, the Mission Statement of the newly established Great Commission Roundtable, the new initiatives of the World Evangelical Fellowship Missions Commission, the new World Council of Churches Commission on Mission and Evangelism with three representatives of the Evangelical movement, and the proposed Global Christian Forum with representation for all the major streams within the global church, including Evangelicals and Pentecostals.